

Sådan står det til
med sundheden i
Mariagerfjord
Kommune 2010

Mariagerfjord
KOMMUNE

SÅDAN STÅR DET TIL MED SUNDHEDEN I MARIAGERFJORD KOMMUNE 2010

Udgivet marts 2011 af:
Mariagerfjord Kommune i samarbejde med Region Nordjylland

Sundhed og Omsorg
Mariagerfjord Kommune
Ndr. Kajgade 1
9500 Hobro

Mariagerfjord
KOMMUNE

Layout & tryk: HolstPLUS.dk

Om Mariagerfjord Kommune

1/11-2010	Mænd	Kvinder	I alt
Samlet befolkning	21.541	20.982	42.523
16-24 år	2.306	2.021	4.327
25-44 år	4.992	4.781	9.773
45-64 år	6.393	6.008	12.401
65 + år	3.516	4.122	7.638
I alt 16 + år	17.207	16.932	34.139
Areal Km²	722,93		

SÅDAN STÅR DET TIL I MARIAGERFJORD

For anden gang siden etableringen af Mariagerfjord Kommune kan vi præsentere en befolkningsundersøgelse om borgernes sundhed. 3.000 repræsentativt udvalgte borgere modtog i februar 2010 et spørgeskema hvor 2.010 personer svarede på de 76 spørgsmål om trivsel, sundhed og sygdom. Det er vi utroligt glade for.

En forudsætning for en god kommunal planlægning på sundhedsområdet er, at man har en grundlæggende viden om, hvordan befolkningen har det. En viden, som man blandt andet kan få ved at spørge borgerne – de ved nu engang bedst, hvordan de har det!

En del af spørgsmålene i undersøgelsen er de samme som i 2007, hvor en lignende undersøgelse blev gennemført. Alle spørgsmålene er stillet i samtlige nordjyske kommuner, og 51 kernespørgsmål er stillet i den samtidige landsdækkende undersøgelse. Dermed har vi lagt de første sten i kortlægningen af, hvordan sundheden udvikler sig i kommunen, og vi kan sammenligne os med hele Region Nordjylland og på visse punkter med resten af Danmark.

Denne korte pjece præsenterer nogle af de centrale resultater af undersøgelsen i Mariagerfjord Kommune. Der udarbejdes samtidig en mere dybdegående og detaljeret rapport for alle kommuner i Region Nordjylland. Denne rapport giver bl.a.

H.C. Maarup
Borgmester: H.C. Maarup

kommunens ansatte mulighed for flere dybdegående og systematiske undersøgelser og analyser af svarerne.

Svarerne på spørgsmålene i undersøgelsen "Hvordan har du det" er vigtige i den fremtidige planlægning af sundhedstilbuddene i kommunen. De kan være med til at give os pejlemærker for, hvordan borgerne i Mariagerfjord Kommune har det, så vi kan leve op til visionen om, at Mariagerfjord Kommune skal være et godt sted at leve, bo og arbejde, og samtidig er en kommune, der sætter sundheden højt på dagsordenen.

OM UNDERSØGELSEN

I februar 2010 fik 35.700 statistisk udvalgte borgere over 16 år i Region Nordjylland et spørgeskema med titlen: "Hvordan har du det? En undersøgelse af trivsel, sundhed og sygdom i Region Nordjylland".

23.392 – eller mere præcist 65,5 % af de spurgte – udfyldte og indsendte skemaet pr. post eller på nettet. Undersøgelsen skete samtidig med en tilsvarende landsdækkende undersøgelse, hvor 51 spørgsmål var ens for hele landet, mens nordjyderne svarede på 25 ekstra spørgsmål, fordi undersøgelsen i Nordjylland bygger på et bredt og rumligt sundhedsbegreb, der definerer sundhed som andet og mere end blot fravær af sygdom. Sundhed handler også om fysisk, psykisk og social trivsel og påvirkes af kontakt mellem mennesker, den generelle tillid og tryghed samt af samfundets og lokalsamfundets rammer og muligheder – også kaldet social kapital.

Svarene er blevet indtastet, rensat for fejl og har undergået statistiske vægtninger af Danmarks Statistik, så tallene kan sammenlignes på tværs af de enkelte kommuner og på landsplan. Denne lille pjece præsenterer nogle af de vigtigste resultater i kommunen. Den tjener som et kort opslagsværk til politikere, medarbejdere, samarbejdspartnere i sundhedsvæsenet og kommunens borgere. En uddybende rapport for sundhedsprofessionelle, politikere og medarbejdere der arbejder med sundhed, sundhedspolitik og sundhedsøkonomi findes i den mere dybtgående regionale "Sundhedsprofil 2010. Trivsel, sundhed og sygdom i Nordjylland", der kan findes på www.hvordanhardudet.rn.dk.

Pjecen omhandler udvalgte dele af undersøgelsens hovedområder. Der sammenlignes med tal for hele regionen, og der sammenlignes med Sundhedsprofilen for 2007, hvor det er muligt. Desværre er en række spørgsmål stillet forskelligt, så sammenligning ikke altid er mulig.

SELVVURDERET HELBRED

Helbredsrelateret livskvalitet og personlig velbefindende

"Hvordan har du det?" var titlen på og sloganet for undersøgelsen om trivsel, sundhed og sygdom, som blev gennemført i foråret 2010, og hvis resultater nu præsenteres. Spørgsmålet skal tages meget bogstaveligt, for den enkeltes svar på, hvordan han eller hun har det – det selvvurderede helbred – er en meget god indikator på sundhed. Hvis man trives, selv synes man har det godt og føler sig frisk og rask, så øger det chancen for et længere liv med mindre sygdom.

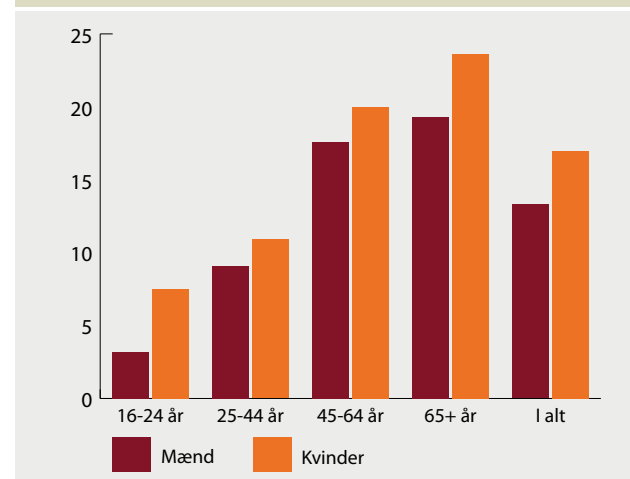
Selvvurderet helbred kan afspejle indre og ydre ressourcer, der kan trækkes på i forbindelse med sygdom, og et godt selvvurderet helbred kan også være tegn på, at en person er bedre til at drage omsorg for sig selv i forbindelse med sygdom. Udover social kapital, er selvvurderet helbred en vigtig parameter for det brede sundhedsbegreb, der ligger bag undersøgelsen. Da spørgsmålet om selvvurderet helbred blev stillet anderledes i 2007, er det desværre ikke muligt at vise en udvikling i tallene.

Spørgsmål: Hvordan synes du dit helbred er alt i alt? (%)

	Mariagerfjord	Region Nordjylland
Fremragende	10,5	11,4
Vældig godt	36,3	36,9
Godt	38,1	36,7
Mindre godt	12,8	12,5
Dårligt	2,3	2,6

84,9 % af borgerne i Mariagerfjord vurderer deres helbred som fremragende, vældig godt eller godt. Det svarer til regionsgennemsnittet.

Andel med mindre godt eller dårligt selvvurderet helbred i Mariagerfjord Kommune (%).

Oplevelsen af at have dårligt helbred stiger med alderen, og der er flere kvinder end mænd, der vurderer deres helbred som mindre godt eller dårligt. Selvom 23,6 % af de ældre kvinder i Mariagerfjord vurderer deres helbred som mindre godt eller dårligt, er det bedre end vurderingen blandt ældre kvinder i resten af regionen.

SUNDHEDSVANER

Der er direkte sammenhæng mellem Kost, Rygning, Alkohol og Motion (KRAM-faktorerne) og en lang række alvorlige livsstilssygdomme. En vigtig del af den borgerrettede sundhedsfremmende indsats retter sig derfor mod KRAM-faktorerne, fordi en sundere levevis med færre risikofaktorer kan betyde både flere leveår og flere gode leveår uden alvorlige sygdomme.

Rygning

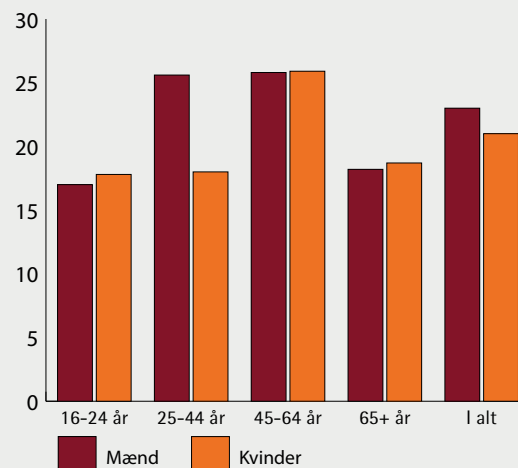
Rygning er den enkeltfaktor, der udgør den største sundhedsrisiko i Danmark. Rygning øger risikoen for lungekræft, KOL (rygerlunger), hjerte-kar sygdomme samt en lang række andre sygdomme – herunder en række kræftformer. Næsten alle organer påvirkes af rygningens skadelige effekter, og rygning kan forværre prognosen for en lang række sygdomme, hvor det ikke er den direkte årsag.

Spørgsmål: Ryger du eller har du tidligere røget? (%)

	Mariagerfjord 2010*	Regionen 2007*	Regionen 2010
Ja, hver dag	22,0	22,8	21,6
Ja, mindst en gang om ugen	1,2	1,9	1,7
Ja, sjældnere end hver uge	1,9	3,2	1,9
Nej, jeg er holdt op	28,4	22,9	27,2
Nej, jeg har aldrig røget	46,4	49,5	47,6

*) I 2010 er svarene hentet hos borgere fra 16 år og opefter.
I 2007 er der kun svar fra borgere i aldersgruppen 16-79 år.

Andel af borgere i Mariagerfjord, der ryger dagligt (%)

Andelen af rygere er faldet lidt siden 2007 og ligger på regionsgennemsnittet. Der er 23 % mænd og 21 % kvinder, der ryger. Andelen af rygere er størst i gruppen af 45-64 årige mænd og kvinder og gruppen af 25-44 årige mænd. Tallene ligger lige under 26 % for disse 3 grupper.

FAKTA RYGNING

- Rygere dør i gennemsnit 7 - 10 år tidligere end ikke rygere og har flere leveår med langvarigt belastende sygdom end ikke-rygere.

Alkohol

Alkohol er et nydelsesmiddel, der i dansk tradition og kultur for mange hænger sammen med hyggeligt samvær, fritidsliv og fest. Et storforbrug kan dog have negative helbreds- mæssige og sociale konsekvenser. Sundhedsstyrelsens nye anbefalinger er, at mænd højest drikker 14 genstande om ugen og kvinder højest 7. Det anbefales at stoppe før fem genstande ved samme lejlighed. Børn og unge under 16 år anbefales slet ikke at drikke alkohol, og det samme gælder gravide. Overholdes Sundhedsstyrelsens udmeldinger om 14/7 har man lav risiko for at udvikle sygdom som følge af alkohol. Overstiger forbruget 21 genstande om ugen for mænd og 14 for kvinder, har man et højrisikoforbrug, og det vurderes, at der er høj risiko for at udvikle sygdomme på grund af alkohol.

Andel af borgere, der har et højrisikoforbrug af alkohol (over 21/14 genstande/uge) (%)

	Mariagerfjord	Regionen
Mænd	11,6	11,3
Kvinder	4,9	7,2
I alt	8,4	9,3

Andelen af borgere, der har et højrisikoforbrug af alkohol er lidt lavere i Mariagerfjord end i regionen som helhed. Der er flere mænd end kvinder, der har et højrisikoforbrug, og for kvinderne gælder, at tallet ligger under regionsgennemsnittet.

Tallene for Mariagerfjord er for små til at kunne bære en analyse på køn og alder. Men tallene for hele regionen viser, at andelen der har et højrisikoforbrug for både mænd og kvinder er klart størst blandt de 16 – 24 årige.

FAKTA ALKOHOL:

- Højrisikoforbrugere af alkohol dør i gennemsnit 4 – 5 år tidligere og har færre gode leveår.
- Stort alkoholforbrug kan have store sociale og familiemæssige konsekvenser i form af øget kriminalitet, arbejds-skader, anbringelser af børn m.v.

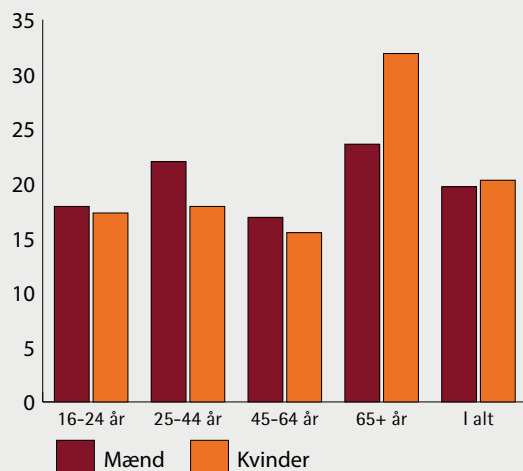
Motion – fysisk aktivitet

Ved fysisk aktivitet forstås ethvert muskelarbejde, der øger energiomsætningen. Det kan for eksempel være at cykle, løbe, lave havearbejde og tage trappen. Både øget intensitet og tid forøger den sundhedsfremmende effekt, og fysisk aktivitet har direkte indflydelse på antal leveår og år uden sygdom. For de fleste er de fysiske krav i dagligdagen igennem de seneste årtier blevet mindre. Samtidig har bedre økonomi og den teknologiske udvikling givet flere muligheder for – og fristelser til – at være mindre fysisk aktiv. Derfor er det blevet vigtigere at være mere opmærksom på fysisk aktivitet i fritiden. For lidt motion øger samtidig risikoen for overvægt.

Spørgsmål: Hvis du ser på det seneste år, hvad ville du så sige passer bedst som beskrivelse på din fysiske aktivitet i fritiden? (%)

	Mariagerfjord	Regionen
Konkurrenceidræt	4,6	5,0
Motionsidræt	19,9	20,4
Lettere motion	55,6	56,0
Fysisk inaktiv	20,0	18,5

Andel af borgere i Mariagerfjord, der er fysisk inaktive (%)

Andelen af fysisk inaktive i Mariagerfjord er lidt højere end regionsgennemsnittet. 20,3 % af kvinderne og 19,7 % af mændene er inaktive. Ser man på aldersgrupper stiger andelen af inaktive med alderen. 23,6 % af mændene og 31,9 % af kvinderne over 65 år er fysisk inaktive. Disse tal svarer nogenlunde til de øvrige kommuner i regionen.

FAKTA FYSISK AKTIVITET

- Fysisk inaktive dør gennemsnitligt mellem fem og seks år tidligere end fysisk aktive.
- Sundhedsstyrelsen anbefaler, at voksne er fysisk aktive ved moderat intensitet mindst 30 minutter om dagen. Børn og unge, samt folk, der gerne vil tabe sig, bør være fysisk aktive 60 minutter om dagen.
- Det anbefales, at man mindst 2 gange ugentligt træner med høj intensitet 20 – 30 minutter for at træne og vedligeholde kondition, muskelstyrke, knoglesundhed og bevægelighed.

Kost

Kosten har indflydelse på helbredet både direkte og indirekte. U hensigtsmæssige kostvaner og usund kost med for meget sukker og mættet fedt og/eller for lidt frugt og grønt øger risikoen for hjerte-kar sygdomme, type 2-diabetes og visse kræftsygdomme. Indirekte øger usund kost, uhensigtsmæssige kostvaner og for stort energiindtag risikoen for overvægt og de livsstilssygdomme, der følger med. Usund kost nedsætter både levetiden og giver flere leveår med alvorlig sygdom.

Ud fra spørgeskemaets syv spørgsmål om kost er der udregnet en kostscore, der kan bruges som et simpelt mål for borgernes kostvaner. Den udregnede kostscore inddeler borgerne i tre kategorier:

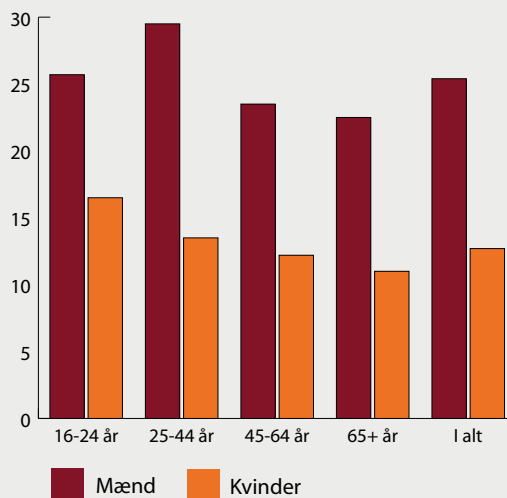
- *Sund kost* – generelt sunde kostvaner, herunder højt indtag af frugt, grønt og fisk samt lavt indtag af mættet fedt.
- *Middelsund kost* – middelhøjt indtag af frugt, grønt og fisk og mættet fedt.
- *Usund kost* – generelt usunde kostvaner, herunder meget lavt indtag af frugt, grønt og fisk og højt indtag af mættet fedt.

Kostvaner (%)

	Mariagerfjord	Regionen
Sund kost	17,4	18,0
Middelsund kost	63,5	63,7
Usund kost	19,2	18,3

Kostvanerne blandt borgerne i Mariagerfjord ligner kostvanerne i regionen som helhed. Fordelt på køn og alder ses det, at det især er mændene, der spiser usundt. 24,1 % af alle mænd og 12,6 % af alle kvinder har en usund kostscore. Både blandt kvinder og mænd er det de yngste, der spiser mest usundt.

Andel af borgere i Mariagerfjord, der har usunde kostvaner (%).

Overvægt

Overvægt er i modsætning til de øvrige KRAM-faktorer ikke en vane eller risikoadfærd i sig selv, men er for langt de fleste menneskers vedkommende en følge af risikoadfærd. Der er en helbredsrisiko ved uhensigtsmæssig kost og fysisk inaktivitet i sig selv, og der er andre risici alene ved at være overvægtig. Er man både fysisk inaktiv, overvægtig og spiser forkert forøges risikoen for livsstilssygdomme, hvilket kan nedsætte antal leveår og kan give flere år med alvorlig sygdom. Følgerne af svært overvægt (BMI over 30) rammer kvinder hårdere end mænd, i form af færre gode leveår.

Andelen af moderat og svært overvægtige er steget siden 2007 og ligger over gennemsnittet for regionen. 20 % af alle mænd og 17,9 % af alle kvinder er svært overvægtige. Hele 26,8 % af de 45-64 årige mænd er svært overvægtige. Det tilsvarende tal for kvinder er 20 %, og for de lidt yngre kvinder mellem 25 og 44 år, er 23 % svært overvægtige.

FAKTA OM OVERVÆGT

- Overvægt beregnes ud fra Body Mass Index (BMI):

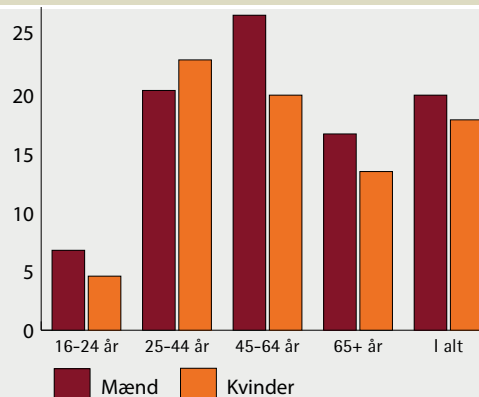
$$\frac{\text{vægt i kilo}}{(\text{højde i meter}) \times (\text{højde i meter})}$$
- Svært overvægtige dør i gennemsnit to til tre år tidligere end ikke overvægtige.
- Svært overvægtige mænd kan forvente fem færre leveår uden langvarig belastende sygdom end normalvægtige. For svært overvægtige kvinder er tabet hele 10 gode leveår.

Body Mass Index (%)

	Mariagerfjord 2010*	Mariagerfjord 2007*	Regionen 2010
Svær overvægt			
BMI over 30	19,0	15,7	15,7
Moderat overvægt			
BMI ml. 25 og 29,9	35,2	35,4	35,4
Normalvægt			
BMI ml. 18,5 og 24,9	43,9	46,8	46,6
Undervægt			
BMI under 18	1,9	2,0	2,3

* I 2010 er svarene hentet hos borgere fra 16 år og opefter.
I 2007 er der kun svar fra borgere i aldersgruppen 16-79 år.

Andel af borgere i Mariagerfjord, der er svært overvægtige (%)

SOCIAL KAPITAL

Social kapital er et udtryk for et samfunds sammenhængskraft. Det er summen af tillid, normer og netværk inden for et givent lokalsamfund, og det omfatter både de uformelle sociale bånd mellem mennesker og de mere formelle bånd, der knytter mennesker til samfundet via skoler, klubber, foreninger, arbejdspladser m.m. Sociale relationer er en god indikator på social kapital.

Sociale relationer har betydning for vores sundhed og helbred. Det har vist sig, at social kapital kan være med til at beskytte mod sygdom af såvel psykisk som fysisk art, ligesom det at indgå i sociale relationer kan være med til at fastholde og forbedre sunde vaner. Social isolation kan have den modsatte effekt. Her skal det også tilføjes, at sygdom kan føre til social isolation, og dermed fjerne muligheden for at drage nytte af den sociale kapital.

Tillid

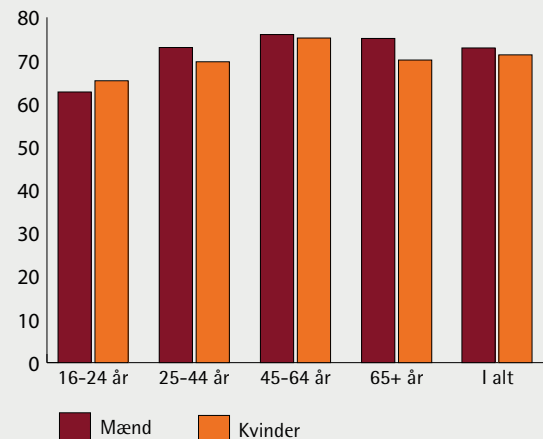
En væsentlig forudsætning for at der kan dannes holdbare sociale netværk er, at der er tillid mellem folk. I undersøgelsen er borgerne blevet spurgt, om de mener, de kan stole på andre mennesker.

72,1 af borgerne er enige eller helt enige i, at man kan stole på de fleste mennesker. Tallet ligger på niveau med regionsgennemsnittet på 72,6 %.

Spørgsmål: Hvor enig eller uenig er du i at man kan stole på de fleste mennesker? (%)

	Mariagerfjord	Regionen
Meget enig	10,9	12,4
Enig	61,3	60,2
Uenig	17,4	17,1
Helt uenig	4,0	3,9
Ved ikke	6,5	6,4

Andel af borgere i Mariagerfjord, der er enig eller helt enig i at man kan stole på de fleste mennesker (%)

Det er de 16-24 årige, der trækker gennemsnittet ned, og for alle aldersgrupperne gælder det, at der er ca. lige mange kvinder som mænd, der mener, at man kan stole på andre mennesker.

Derudover er der flere blandt de højst uddannede, der oplever, at man kan stole på andre mennesker (85%) end blandt dem uden uddannelse (66%).

En vigtig del af befolkningens sociale netværk og rammer for hverdagslivet er de offentlige institutioner. Det er derfor vigtigt at borgerne har tillid til disse.

Andel af borgere, der har meget stor eller ganske stor tillid til følgende institutioner (%)

	Mariagerfjord	Region
Sundhedsvæsenet	74,2	77,1
Skolen	66,5	66,0
De sociale myndigheder	53,1	53,8

Der er relativt mange, der har stor tillid til sundhedsvæsenet, mens tilliden til både skole og de sociale myndigheder er mere begrænset. Generelt ligger tilliden til institutionerne på linie med regionsgennemsnittet.

Netværk

Udover tilliden til andre mennesker og samfundets institutioner er de sociale netværk, som en person indgår i, vigtige for sundheden. For at undersøge, hvor gode de sociale netværk er hos kommunens borgere, er de blandt andet blevet spurgt

Spørgsmål: Har du nogen at tale med, hvis du har problemer eller brug for støtte? (%)

	Mariagerfjord	Regionen
Ja, ofte	55,8	57,4
Ja, for det meste	31,8	29,7
Ja, nogen gange	9,6	9,5
Nej aldrig eller næsten aldrig	2,8	3,5

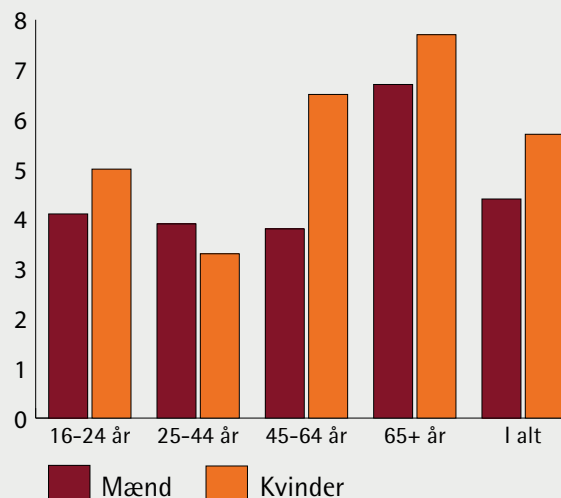
om, hvorvidt de har nogen at tale med, hvis de har problemer eller brug for støtte. Her ses det, at de fleste oplever, at de har nogen at støtte sig til, hvis de har brug for hjælp.

Der er i undersøgelsen også spurgt til, om borgerne er alene, selvom de mest har lyst til at være sammen med andre.

Det at være uønsket alene er ikke noget stort problem hos kommunens borgere. For alle aldersgrupper gælder det, at der er under 10 % af borgerne, der giver udtryk for, at de ofte er alene, hvor de helst ville være sammen med andre. Flest er der blandt de ældre og blandt kvinderne generelt.

Det er blandt kvinderne over 65 år, der er den laveste tiltro (62%) til, at de helt sikkert kan få hjælp til praktiske problemer, hvis de bliver syge. Blandt alle andre er der mindst 71 %, der helt sikkert tror på, at de kan regne med hjælp fra andre.

Andel af borgere, der angiver at de ofte er alene, selvom de mest har lyst til at være sammen med andre (%)

Lokalsamfund

Et vigtigt aspekt af sundhed er de fysiske og sociale omgivelser og det miljø, som borgerne oplever i hverdagen. Det har derfor været vigtigt at belyse, hvordan tilfredsheden og deltagelsen i nærmiljøet er for borgerne. 80 % af borgerne har tilkendegivet, at de føler sig knyttet til deres lokalområde, og 90 % føler sig trygge ved at gå tur alene efter mørkets frembrud. Derudover har under 9 % angivet, at de er generet af støj, røg eller anden luftforurening i det område, de bor i.

Borgerne er i undersøgelsen også blevet spurgt, om der i deres lokalområde er mulighed for at benytte en lang række tilbud, samt om de er tilfredse med mulighederne. Det betyder, at selv om man angiver, at der ikke er stort udbud af f.eks. cafeer, restauranter og diskoteker, kan man godt være tilfreds med de muligheder der er, fordi de dækker det behov, man har.

Andel af borgere, der er tilfreds med muligheden for at benytte følgende i lokalområdet (%):

	Mariagerfjord	Regionen
Naturområder, parker og lign.	87,3	87,0
Biograf, teater, koncerter	66,4	69,6
Cafeer, restauranter, diskoteker	67,4	70,0
Ildrætsanslæg, fitness, motionscentre, svømmehaller, motionsstier og lign.	79,8	78,7
Arrangementer: motionsløb, byfester, sundhedsdage, kulturnat, "open by night" osv.	73,0	68,8
Muligheder for at omgås med naboer i fælles områder/lokaler	54,4	51,4

Borgerne i Mariagerfjord Kommune er på de fleste områder lige så tilfredse med deres muligheder for at benytte forskellige ting, som regionsgennemsnittet. Dog er der en lidt højere tilfredshed med muligheden for at deltage i diverse arrangementer som motionsløb, byfester m.m. Derudover er det bemærkelsesværdigt, at næsten halvdelen af borgerne er utilfredse med deres muligheder for at omgås med naboer i fællesområder eller -lokaler.

Deltagelse i foreningsliv

Deltagelse i lokalsamfundets aktiviteter giver mulighed for at udvikle netværk og venskaber. Mange deltager i foreningsliv og andre sociale aktiviteter i fritiden.

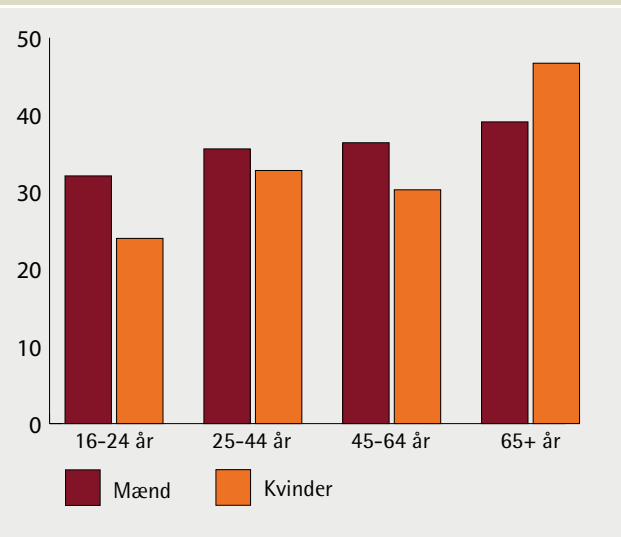
Spørgsmål: Deltager du i foreningsliv/frivilligt arbejde eller lign. aktiviteter (f.eks. sportsklub, (grund)ejerforening, bestyrelsesarbejde, aftenskole, samler penge ind, skolebestyrelse, værested osv.) i den by du bor i? (%)

	Mariagerfjord	Regionen
Ja, dagligt	3,2	3,4
1-2 gange om ugen	20,1	19,3
1-2 gange om måneden	11,9	12,7
Sjældnere	25,6	23,3
Aldrig	36,7	39,1
Ved ikke	2,6	2,2

I alt 35,1 % af borgerne er aktive i den by, de bor i, mindst en gang om måneden. Her adskiller de 16-24 årige kvinder sig ved at kun 24 % er aktive mindst en gang om måneden. Den største andel af aktive borgere, findes i aldersgruppen 65+.

Selvom de 16-24 årige kvinder ikke deltager så meget i foreningslivet, synes der ikke at være mangel på tilbud, for kun 15 % af de unge kvinder angiver, at de gerne ville deltage mere i foreningslivet.

Andel af borgere i Mariagerfjord, der deltager i foreningsliv/frivilligt arbejde eller lign. i den by de bor i mindst én gang om måneden (%)

Arbejds miljø

En vigtig faktor i borgernes trivsel er deres arbejdsplads. De relationer, påvirkninger og vilkår, som mennesket arbejder under, kan i nogle tilfælde være belastende og i andre tilfælde stimulerende. Undersøgelser peger på, at en væsentlig del af sygefraværet på de danske arbejdspladser kan relateres til arbejdsmiljøfaktorer, og borgerne er derfor også blevet spurgt til deres fysiske og psykiske arbejdsmiljø.

I forhold til arbejdsmiljøet kan det altså ses, at der er en del, der er udsat for støj og tunge løft flere gange om ugen. Næsten halvdelen føler det nødvendigt at arbejde meget hurtigt for at nå deres arbejde. For alle tallene gælder det, at borgerne i Mariagerfjord Kommune ligger meget tæt på regionsgenemsnittet.

Andel af erhvervsaktive 25-64 årige besvarelser angående arbejdsmiljø (%)

	Mariagerfjord	Regionen
Andel der dagligt eller flere gange om ugen er udsat for støj	43,9	43,0
Andel der dagligt eller flere gange ugentlig udfører tunge løft	32,2	30,7
Andel der har meget begrænset indflydelse på deres arbejde	15,6	15,2
Andel der føler det nødvendigt at arbejde meget hurtigt	47,7	49,0

SYGDOM

Borgerne er i undersøgelsen blevet spurgt, om de har nogen langvarig sygdom, langvarig eftervirkning af skade, handicap eller anden langvarig lidelse. Der spørges desuden ind til brug af praktiserende læge og håndkøbsmedicin.

I alt 32,4 % af borgerne i Mariagerfjord Kommune oplyser at have én eller flere langvarige sygdomme eller langvarige eftervirkninger heraf.

Andelen af kvinder med langvarig sygdom (33,8 %) er lidt større end andelen af mænd (31,0 %).

Når man beder borgerne tage stilling til en række konkrete sygdomme, som både kan være varige og ikke-varige, oplyser to tredjedele, at de lider af sygdomme eller eftervirkningerne heraf. Der er dog betydelig forskel på kønnene, idet 70 % af kvinderne og 59 % af mændene angiver, at de har en eller flere sygdomme.

De hyppigst forekomne sygdomme for borgerne i Mariagerfjord Kommune og i hele regionen fremgår af nedenstående tabel (%).

	Mariagerfjord	Regionen
Slidgigt	22,4	20,5
Forhøjet blodtryk	20,8	19,7
Allergi	16,1	16,9
Migræne/hyppig hovedpine	16,1	15,5
Diskusprolaps / rygsygdomme	15,3	13,5

44 % af kvinderne og 33 % af mændene i undersøgelsen har to eller flere sygdomme og blandt de ældre over 64 år er det op mod tre fjerdedele, der har flere samtidige sygdomme.

En del sygdomme hænger naturligt sammen med alder eller køn, og i tabellen på modsatte side er vist, hvilke sygdomme der hyppigst forekommer i de forskellige aldersgrupper.

Tallene for kommunen er relativt små og er for usikre til at fordele på køn og alder. Tabellen viser derfor resultaterne for hele regionen, men billedet forventes ikke at være væsentligt forskelligt kommunerne imellem.

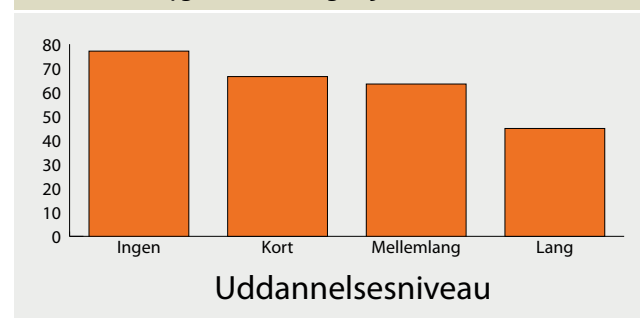
Hyppigst forekomne sygdomme i Region Nordjylland fordelt efter alder og køn (%).

	Kvinder	Mænd	I alt
16-24 år			
Allergi	24,3	17,8	20,9
Forbigående/varig psykisk lidelse	16,0	8,4	12,0
Migræne/hyppig hovedpine	20,0	7,1	10,9
Astma	9,5	7,3	8,4
25-44 år			
Allergi	22,3	20,4	21,4
Migræne/hyppig hovedpine	28,1	11,3	19,4
Forbigående/varig psykisk lidelse	17,0	10,6	13,7
Diskusprolaps/rygsygdomme	11,1	9,4	10,9
45-64 år			
Slidgigt	30,2	22,9	26,5
Forhøjet blodtryk	25,1	24,9	25,1
Diskusprolaps/rygsygdomme	17,2	19,3	18,2
Migræne/hyppig hovedpine	22,7	11,2	17,8
Allergi	17,7	11,3	14,5
Forbigående/varig psykisk lidelse	15,4	10,8	13,1
65+ år			
Forhøjet blodtryk	50,9	43,2	47,3
Slidgigt	54,0	34,6	45,0
Diskusprolaps/rygsygdomme	18,2	15,9	17,1
Grå stær	18,4	9,3	14,1
Tinnitus	10,1	17,3	13,5
Sukkersyge	12,3	12,5	12,4
Knogleskørhed	20,5	3,0	12,3
Kronisk bronkitis	11,4	12,0	11,7

Sygdom og uddannelsesniveau

Nationale undersøgelser viser, at der generelt er en klar sammenhæng mellem uddannelsesniveau og andelen af borgere med sygdom. Sundhedsprofilen viser, at dette også er tilfældet for såvel regionen som helhed som for borgerne i Mariagerfjord Kommune.

Andel med sygdom i Mariagerfjord Kommune (%)

Selv vurderet helbred og begrænsninger i dagligdagen

For den enkelte er der ikke altid sammenhæng mellem sygdom og selv vurderet helbred, men blandt de borgere i undersøgelsen, der har langvarig sygdom, eftervirkninger heraf eller handicap, er det dog næsten 40%, der vurderer deres helbred til generelt at være mindre godt eller dårligt.

Mange borgere er belastet i deres dagligdag som følge af nuværende sygdom eller eftervirkninger af tidligere sygdom. Mere end hver tredje oplyser således, at de har problemer med at udføre sædvanlige dagligdags aktiviteter.

Der er flest, som føler begrænsninger i forhold til dagligdags aktiviteter blandt borgere med KOL, astma og psykiske lidelser.

Sygdom og socialt netværk

Borgere, der er ramt af sygdom, har brug for hjælp både fra det professionelle sundhedsvæsen og fra private sociale netværk, familie og venner. Tre fjerdedele af alle borgerne i kommunen mener, at de helt sikkert kan få hjælp til praktiske problemer ved sygdom, men tallet er lavere for borgere, der faktisk har sygdomme. Især blandt borgere, der har grå stær, knogleskørhed, kronisk angst, depression eller kræft er der færre, der oplever at kunne få hjælp. Det er samtidig sygdomme, der hyppigst forekommer i de ældste aldersgrupper.

Smerter og ubehag

Uanset om man har langvarig sygdom eller ej, kan man være generet af daglige smerter og ubehag. Undersøgelsen viser, at mange oplever at være generet særligt som følge af smerter i muskler, knogler og led samt af hovedpine.

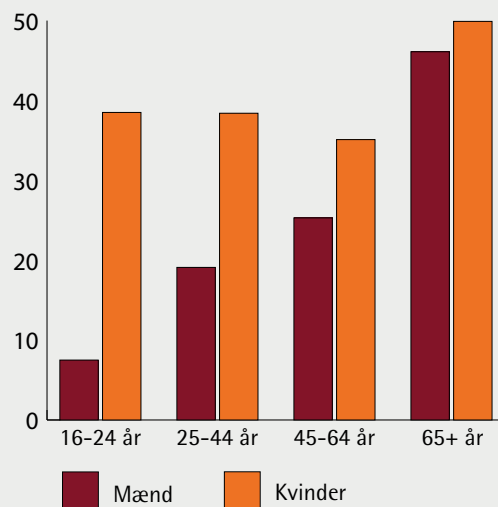
Der er flere kvinder end mænd, der føler sig generet af daglige smerter og ubehag. Andelen med muskel- og skeletsmerter stiger med alderen, mens hovedpine hyppigst er et problem blandt de yngre kvinder. Andelen, der er generet af muskel- og skeletsmerter eller hovedpine, falder med stigende uddannelsesniveau.

Kontakter til læge og forbrug af håndkøbsmedicin

32 % af kommunens borgere har været til konsultation hos en praktiserende læge mere end 5 gange det seneste år. Der er dog stor forskel på hyppigheden af lægebesøg afhængig af køn og alder.

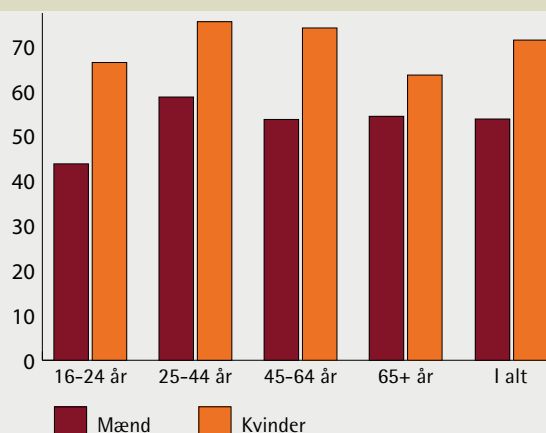
Der er især mange kontakter til lægen blandt borgere med kræft, blodprop i hjertet og psykiske lidelser.

Andel af borgere i Mariagerfjord med mere end 5 konsultationer hos praktiserende læge det seneste år (%)

Udover lægebesøg er deltagerne i undersøgelsen blevet spurgt om deres forbrug af håndkøbsmedicin.

Andel af borgere i Mariagerfjord, der har brugt håndkøbsmedicin de seneste tre måneder (%)

Der er også blevet spurgt til, hvor ofte man anvender håndkøbsmedicin, og her viser tallene, at langt de fleste tager håndkøbsmedicin mindre end 7 gange om måneden.

Borgere med kronisk sygdom

Den stigende levealder, borgernes livsstil og udviklingen i sundhedsvæsenets behandlingsmuligheder har stor betydning for andelen af borgere, der lever med kronisk sygdom. Sundhedsstyrelsen vurderer således, at omkring en tredjedel af befolkningen lider af én eller flere kroniske sygdomme. Antallet af borgere med kronisk sygdom har stor betydning for presset på kommunale kerneopgaver som praktisk bistand og pleje, rehabiliteringsindsats m.v.

Udviklingen af kroniske lidelser hænger i betydelig grad sammen med livsstilsfaktorer som rygning, alkoholforbrug, usund kost, fysisk inaktivitet og overvægt. Den forventede vækst i antallet af borgere med kroniske lidelser sætter derfor fokus på tilrettelæggelse af den forebyggende indsats for at påvirke denne udvikling.

Som en del af samarbejdet om det forebyggende sundhedsarbejde har de Nordjyske Kommuner og Region Nordjylland formuleret en kroniker-strategi, som er målrettet borgere, der har udviklet en kronisk sygdom. Der er i den sammenhæng indgået sundhedsaftale om KOL (også kaldet rygerlunger), hjertekarsygdom samt diabetes. Der arbejdes med indgåelse af flere aftaler, blandt andet for borgere med psykisk sygdom.

Borgere i Mariagerfjord Kommune med udvalgte kroniske lidelser (%)

	Blandt 16+ år	Blandt 65+ år
KOL	6,0	14,9
Hjerte-/karsygdomme	4,1	11,8
Diabetes	5,2	12,6
Vedvarende psykisk sygdom	3,8	1,9

*) Hjerte-/karsygdomme indeholder ikke forhøjet blodtryk

Mange kronikere har flere sygdomme og for regionen som helhed fremgår det, at næsten halvdelen af borgere med KOL og to tredjedele af borgere med diabetes også har en hjertekarsygdom.

Kronisk sygdom og KRAM-faktorerne

Undersøgelsen viser, at der er mere end dobbelt så mange rygere blandt borgere med KOL end i befolkningen som helhed, ligesom en større andel har et betydeligt forbrug af alkohol, er overvægtige eller er fysisk inaktive. Også i forhold til psykisk trivsel, at være ufrivilligt alene samt at overkomme ting i hverdagen har borgere med KOL det generelt sværere end øvrige borgere.

Borgere med hjertekarsygdom og borgere med diabetes er overrepræsenteret blandt de fysisk inaktive og svært overvægtige.

I forhold til befolkningen som helhed er der blandt borgere med psykisk sygdom en større andel, der spiser usundt, ryger mere, har et større forbrug af alkohol og er fysisk inaktive. Derimod er andelen af svært overvægtige blandt borgere med psykisk sygdom i undersøgelsen på niveau med gennemsnittet i befolkningen.

Undersøgelsen viser desuden, at borgere med flere kroniske sygdomme har større risiko i forhold til alle livsstilsfaktorer.

REGIONAL UNGEPROFIL

Der er på regionalt niveau lavet en sundhedsprofil for unge 16-29 årige. Dette er gjort, fordi der ikke er unge nok i hver kommune, der har svaret, så der kan laves en kommunal ungeprofil.

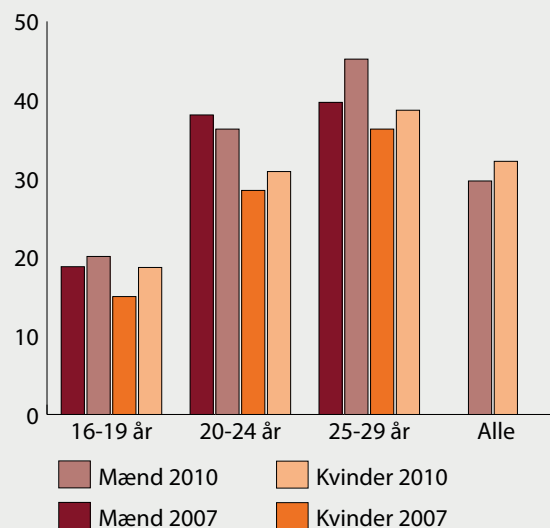
Trivsel

Den regionale ungeprofil viser overordnet, at størstedelen af de nordjyske unge har det godt. Den viser dog også, at de unge kvinder generelt har dårligere psykisk trivsel end de unge mænd. En større andel af de unge kvinder end mænd føler sig ofte uønsket alene, er ofte nervøse eller stressede og har svært ved at overkomme alt det, de skal. Endelig er der en markant større andel af de unge kvinder end mænd, der lider af hovedpine og smerter i ryg eller lænd. De unge kvinder har til gengæld samlet set bedre kost- og alkoholvaner end de unge mænd.

Andel der ofte eller en gang imellem er uønsket alene blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper (%)

	Er ofte eller en gang imellem uønsket alene	
Mænd	16 - 19 år	26,8
	20 - 24 år	29,7
	25 - 29 år	29,9
	Alle mænd (16 - 29 år)	28,8
Kvinder	16 - 19 år	35,3
	20 - 24 år	36,2
	25 - 29 år	32,8
	Alle kvinder (16 - 29 år)	34,8
Alle 16 - 29 årige	31,7	
Region Nordjylland	25,0	

Andel moderat og svært overvægtige unge i 2007 og 2010 blandt mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper (%)

KRAM

Andelen af dagligrygere er på 18,5 % og er uændret i forhold til 2007. Til gengæld er der fra 2007 til 2010 sket en stigning i andelen af overvægtige, så omtrent hver tredje unge idag er overvægtig og cirka hver tiende er svært overvægtig. Sundhedsprofilen for unge viser, at nordjyske borgere under 30 år har et meget stort forbrug af alkohol, og at det er størst blandt de helt unge. Således drikker cirka hver tredje unge mand og hver fjerde unge kvinde i alderen 16-19 år mindst en gang om ugen fem genstande eller mere ved samme lejlighed.

LOKALE UDFORDRINGER PÅ SUNDHEDSOMRÅDET

I Mariagerfjord Kommune bygger vores sundhedspolitik på et bredt sundhedsbegreb, hvor sundhed er mere og andet end fravær af sygdom – det samme sundhedsbegreb, som også er fundamentet for denne sundhedsprofil.

Valget af det brede sundhedsbegreb går godt i tråd med kommunens vision om at være et godt sted at leve, bo og arbejde. I arbejdet med at leve op til visionen, er det naturligt i kommunen at arbejde med sundhed ud fra flere forskellige fokusområder. Vi arbejder med sundhed både hvad angår livsstil, socialt og fysisk nærmiljø og trivsel, omsorg og netværk.

Det er glædeligt for os at se, at mange borgere svarer rigtig positivt på de spørgsmål om sundhed, sygdom og trivsel, som denne undersøgelse indeholder. Men det er også tydeligt, at der er nogle områder, hvor vi som kommune har mulighed for at iværksætte indsatser, som kan medvirke til endnu bedre sundhed blandt kommunens borgere.

Når vi ser på livsstil, er det glædeligt at se, at der blandt kommunens borgere er et lille fald i andelen, der ryger dagligt. Til gengæld ser det på overvægtsområdet ikke så godt ud for borgerne i Mariagerfjord Kommune. Som den eneste kom-

mune i regionen er der signifikant flere svært overvægtige borgere i Mariagerfjord end i resten af regionen.

Når det gælder det sociale nærmiljø og netværk mellem mennesker, er der også rigtig mange gode signaler i borgernes besvarelser. Langt de fleste har nogen at vende sig imod, hvis de har problemer, eller hvis de har brug for praktisk hjælp. Der er også kun få, der angiver, at de ofte er uønsket alene. Men det, at der faktisk findes borgere i kommunen, som er alene, når de hellere ville være sammen med andre er trist, og kunne være et indsatsområde til øget fokus.

Endeligt er det glædeligt, at så mange borgere svarer positivt på tilfredsheden med at benytte naturområder og parker, samt idrætsanlæg m.m. Det er dog bemærkelsesværdigt, at næsten halvdelen af borgerne er utilfredse med mulighederne for at omgås med naboer i deres lokalområder – en tendens der gør sig gældende i hele regionen. Dette kan være et fremtidigt indsatsområde i kommunens fysiske planlægning.

Mariagerfjord
KOMMUNE

SCAN KODEN ▶

Find os på nettet: www.mariagerfjord.dk